Egy lemondás — *és az indítóokai*

Alig múlt fél éve annak, hogy lapunk egyik cikkében dicsérettel szóltunk azokról az eredményekről, amelyeket Takó András, a röszkei Aranykalász Termelőszövetkezet kertészetének vezetője elért az utóbbi három évben. A szövetkezet első évében melegágyi ablakok nélkül 5 kataszteri hold homokról a tervezett 100 ezer forint helyett 180 ezer forint jövedelmet adott a kertészet. A következő évben 15 kataszteri holdra nőtt a kertészet területe, s a bevételi terv 260 ezer forint volt. Ezzel szemben 447 ezer forint jövedelmet ért el a Takó András vezette kertészeti brigád. Az idén 397 ezer forint a kertészet terve, s már most közel állnak az 500 ezer forinthoz a teljesítés terén, pedig a melegágyakból még karácsony tájára is jut zöldáru értékesítésre, ami tovább növeli majd a jövedelmet.

Húsz vagy hatvan?

A szövetkezet érdeke — józan ésszel mérlegelve a tényeket — az volna tehát, hogy Takó András vezesse továbbra is a kertészetet, s a következő gazdasági évben tovább növeljék annak területét, gyarapítsák létesítményeit, gazdagítsák a növénykultúrát újabb jövedelmező növényfélékkel, hogy a bevétel még tovább növekedjék, hogy ne 20 forint jusson egy munkaegységre, hanem 60 forint. Ezt tanácsoltuk az említett cikkben mi is a tsz vezetőinek.

Azok azonban úgy látszik, nem hajlanak a jó szóra, jó tanácsra. Az újabb fejlemények legalábbis erre vallanak.

Takó András, a kertészeti brigád vezetője egy hónappal ezelőtt a tsz vezetőségének meg nem értésére, elfogultságára hivatkozva, beadta a lemondását. Nem vállalja tovább a kertészet vezetését. A tsz-vezetősége ezt a lemondást egyetlen kérdő, visszatartó szó nélkül elfogadta. Még csak annyit sem tettek meg, hogy legalább — bármennyire is szálka lett a szemükben az utóbbi időkben Takó András — megköszönték volna háromévi fáradozását, aminek elsősorban a szövetkezet látta a hasznát. Az meg senkit nem érdekelt, miért jutott erre az elhatározásra ez a jó szakember, aki három évig szívügyének tekintette a munkát.

Felemás elképzelések

Minket azonban érdekeltek Takó András elhatározásának indítóokai. S érdekeltek mindenekelőtt azért, mert e lépésnek kárát leginkább maga a tsz láthatja. Az a tsz, amely a gazdaság egyéb ágaiban eleddig se dicsekedhetett különösebben kiemelkedő eredményekkel.

Márki Lajos, a szövetkezet elnöke kitért a nyílt színvallás elől. Arról beszélt, hogy ők igenis fejleszteni akarják jövőre a kertészetet. Aztán kiderült az is, hogyan. Egyfelől föl akarják emelni a kertészet bevételi tervét, másfelől pedig csökkenteni a kultúrák számát. Elgondolkodtató mindjárt, hogy épp a primőrkultúrák esnének ki a kertészet profiljából a csökkentés eredményeként, amelyek pedig a legnagyobb jövedelmet adják.

Így jövőre bizonyosan nem tudná teljesíteni bevételi tervét a kertészet, bárhogy igyekezne is Takó András vezetésével a 24 tagú lelkesen dolgozó brigád. Lemaradnának, le kellene maradniok. S hát akkor már könnyű lenne arra hivatkozni, hogy íme, mégis ráfizetéses vállalkozás a Takó András vezette kertészet.

A eredmény kulcsa

Az idén azonban, amikor mindenféle kiadást leszámítva, a 15 kataszteri hold 210 ezer forint tiszta jövedelmet biztosít, amikor 15 kataszteri hold bevételi terve egyharmadát teszi ki a szövetkezeti gazdaság növénytermesztési bevételi tervének, s a másik kétharmad a 800 holdnyi közös szántóra van tervezve, ilyen arányok mellett a kertészet haszontalanságára hivatkozni nagyon érthetetlen dolog.

Az egyik vezetőségi tag, Tóth Antal azért megpróbálta. Egyre azt hajtogatta makacssággal, hogy a kertészet föleszi a pénzt a növénytermesztés más ágai elől, hogy Takó mindent a kertészetnek akar, s azt mondogatta, hogy bezzeg, ha a kertészet is egy vagon trágyát kapott volna holdanként, mint a szántók, akkor nem ugrálhatnának most ennyire Takóék. 45 vagon szervestrágyát használt föl a 15 kataszteri holdon a kertészet az idén. Tóth Antal azt a 30 vagon trágyát sajnálta el a 15 holdtól, amely 500 ezer forint jövedelmet ad, ami a 800 hold szántóterülethez viszonyítva annyira jelentéktelen mennyiség, hogy ott a termés aligha növekedett volna tőle.

S Tóth Antal, Szabó Ferenc és a többiek személyes haragján és elfogultságán túl, valami nagyon káros, elavult szemlélet is megbújik ezek mögött a »mondogatások« mögött. Tóth Antal nem hisz a kertészet jövőjében. Nem hisz a számoknak, a saját szemének sem. Mert ő még most is csak rozsban és kukoricában gondolkodik. Ha rossz a rozstermés, számára rossz az év. Rossz akkor is, ha a gazdaság más ágai esetleg megsokszorozzák a szövetkezet jövedelmét, s a tervezett 20 forint helyett esetleg egyszer csakugyan 60 forintot lehetne osztani egységenként.

Ettől — hála a röszkei Aranykalász Tsz vezetősége elmaradott gazdálkodási szemléletének — egyelőre nem kell tartania. Tavaly az Aranykalász Tsz a község leggyengébb szövetkezete volt, s az marad alighanem az idén is.

A tagság érdeke mást kíván

De miért haragszanak annyira Takó Andrásra a tsz vezetői? Mindenekelőtt azért, mert kiállva a keze alatt dolgozó 24 ember érdekében, megkövetelte, hogy azt a 28 ezer forint prémiumot, ami a tavalyi tervtúlteljesítésért megillette a brigádját, fizesse ki a szövetkezet. S a vezetőség hiába mozgatott meg minden követ, hiába biztatta a tagságot a kertészek ellen, Takóéknak lett igazuk. A pénzt ki kellett fizetni. A prémiumot kifizették, de most Takó Andrásnak mennie kell.

Mennie kell talán azért is, mert három év alatt sohasem értett egyet a vezetőség elavult gazdálkodási módszereivel. S ezt a véleményét nem tette véka alá, hanem elmondta mindig, mindenütt igaza tudatában. Ez az őszinteség nem alkalmas arra, hogy barátokat, cimborákat szerezzen. Különösképp nem a megbíráltak köréből.

A lemondást tehát elfogadta a vezetőség. S ha maradna is Takó András, jóelőre megpróbáltak gondoskodni arról, hogy jövőre a kertészet kudarcot valljon. Hogy elmaradjon a prémium.

Nem szép emberileg, s nagyon káros a szövetkezet anyagi érdekei szempontjából ez a féltékenység, ez az irigység. A lemondott kertész nem megy el a tsz-ből. Azt mondja, ott marad, hogy lássa, mint teszik tönkre egy év alatt azt, amit ő három év alatt megteremtett.

Rendjén van ez így? Jól van ez így? Ezt kívánja a tagság érdeke? Nem lenne jobb mégis a megegyezés útját keresni, s nem is önérdekből, hanem mindenek előtt a tsz jövője, fejlődése érdekében.

A nagy munkák ideje lejárt. A földek elnéptelenednek lassan, jönnek a hosszú téli esték, amikor el lehet beszélgetni, disputálni az élet dolgairól. Jó lenne, ha a sok közül egy este jutna ennek a problémának a tisztázására is.

Papp Lajos

Szembeszálltak saját véleményükkel

Ne mondja senki, hogy a szavakkal játszunk, amikor azt állítjuk: a Szegedi Kábelgyár mikroszeparátor lemezkészítő üzemében dolgozók szembeszálltak saját véleményükkel, versenyeznek egymással és az idővel. Ez szó szerint igaz. Ha most valaki el akarná vitatni versenyük, nemes vetélkedésük sokoldalúságát, bizonyára szót emelnének. Pedig hét hónappal ezelőtt másként vélekedtek munkájukról, versenyükről. Ezt nem is tagadják. Természetesen nem azért, mert erről írásos dokumentum van.

A sérelem

Még május elején történt, hogy az üzemrészben az ikeralagutas kemencénél új normát állapított meg a munkaügyi osztály. Mi tagadás, lett is erre haddelhadd. Még a Vasipari Dolgozók Szakszervezete Csongrád megyei bizottságához is elmentek néhányan sérelmükkel, amit így jegyeztek be az üzemrész házifüzetébe, a munkások véleménykönyvébe. A kis, kék fedelű könyvecske ma is őrzi e sorokat: »Mi, az ikergép dolgozói, sérelmesnek tartjuk a normafelmérést. Ígéretet kaptunk a munkaügyi osztály vezetőjétől, hogy a termelési követelmény itt is azonos lesz a másik két gép normájával. Ennél a gépnél most gyorsabban kell dolgozni, több a selejt, ami eddig is akadályozott bennünket a norma teljesítésében. Még arra sincs időnk, hogy a védőételt megegyük. Kérjük, tartsák meg az eddigi normát«.

Ezt a bejegyzést többen is aláírták. Akkor a munkaügyi osztályvezető a többi között így válaszolt: »A fennálló rendeletek értelmében állapítottuk meg a teljesítménykövetelményt. Az ikergép gyorsabban működik, mint a régi, ezért a norma is magasabb«.

A vita új gondolatokat érlelt

A szakszervezeti bizottság is megvitatta a brigádtagokkal problémáikat, s a vita új gondolatot érlelt. A májusi norma körüli vitát — ahogyan itt mondják — csakhamar elsodorta a kongresszusi verseny lelkesedése, a maguk diktálta nemes vetélkedés, a többre és jobbra törekvés. Ezt hirdeti a gyár versenytáblája is: A mikroszeparátor üzemrészben Varga Mária szocialista címért küzdő brigádja, amely szintén az ikergépen dolgozik, októberben 106,2 százalékra teljesítette tervét. Juhász Jánosné és kollektívája egy másik műszakban dolgozik, s 105,7 százalékot ért el. Egy egészen friss eredmény, november 22-én, csütörtökön: egy műszak alatt 3850 akkumulátorlemezt készítettek öten. Normájuk 3700. Kovács Istvánné és brigádja, összesen négyen 3550 lemezt gyártottak.

Az üzem párt-, gazdasági és szakszervezeti vezetői tudják csak igazán értékelni azt a szép teljesítményt, amelyet a mikroszeparátor üzemrészben dolgozók elértek. Hiszen amikor Budapestről Szegedre telepítették a két régi gépet, s a pesti normával kezdték a termelést, hat főnek 3500 lemezt kellett készíteni egy műszak alatt. Azóta természetesen sokat változott itt a munkakörülmény, tökéletesítették a gépet és a technológiát. Amit akkor hatan, azt ma már öten, és néha-néha már négyen is teljesítik.

Mindenki valamivel jobban dolgozik

De nemcsak a gépek, a munkafolyamatok változtak, az emberek is. Ők így fogalmazzák meg: Mindenki valamivel jobban dolgozik. S ez a valami a termelékenyebb és a jobb minőségű munkát jelenti. Amikor még májusban a fentebb írt sorokat bejegyezték a munkások véleménykönyvébe, 5—6 százalékos selejttel dolgoztak és kevesebb lemezt gyártottak. Most a napi több mint 3 és fél ezer lemezből alig 15—20 kerül csak selejtbe. S ha egyszer-másszor a minőségi ellenőrök többet szűrnek ki, mint húszat, maguk járnak utána, hogy mi okozhatta az átlagnál több selejtet. Szóval jut idő már munkaelemzésre is, hogyne jutna hát a védőétel elfogyasztására és munkaközi apróbb pihenőkre.

Nem elég csak egyszerűen feljegyezni a teljesítményszázalékokat, s ezt közölni a versenytáblán, vagy az újságban. Többet érdemelnek ezek az asszonyok az egyszerű eredményhirdetésnél. Nemcsak szembeszálltak saját véleményükkel, hanem le is küzdötték mindazt, ami helytelen. Sikerrel versenyeztek egymással, s az idővel. S a versenyben nemcsak maguk, hanem az üzem is nyert. Ezért az újságíró itt elismerő szavakat vet papírra, de bizonyára a dicsérő szót a vállalatvezetőség megtoldja majd jutalommal is az éves verseny értékelésekor.

Nagy Pál

Új önkiszolgáló élelmiszerárudák Szegeden

Az önkiszolgáló rendszer bevezetése Szegeden elsősorban az élelmiszerboltokban vált szükségessé. Ugyanis — mint a statisztikai adatok bizonyítják — az élelmiszerüzletekben az állandóan növekvő forgalmat a meglevő hálózat a hagyományos kiszolgálási formában már képtelen lenne lebonyolítani.

A Szegedi Élelmiszerkiskereskedelmi vállalatnál nemrégiben értékelték az önkiszolgáló boltok gazdaságosságát. Kiderült, hogy az önkiszolgáló boltokban az üzlethelyiség, továbbá a berendezés, tehát a technikai adottságok jobb kihasználásával az eladótér mintegy 25—30 százalékkal növekszik. Csökken az eladók munkája is, s így idejükből több idő jut a vevők tájékoztatására. A statisztikai adatokból kitűnik az is, hogy az önkiszolgáló árudák lényegesen nagyobb forgalmat bonyolítanak le, mint a hagyományos rendszerrel működők. Az önkiszolgáló árudák fejlődésére jellemző, hogy az 1960-as évben megnyílt, illetve üzemelő 11 önkiszolgáló rendszer bevezetése eredményeként 26,1 százalékkal emelkedett a forgalom.

A tapasztalatok tehát azt bizonyítják, hogy az önkiszolgáló árudáknak van jövőjük. Ezért a harmadik negyedévben eddig már négy új önkiszolgáló árudát létesítettek Szegeden. Az év végéig újabb három árudát nyitnak meg. Így az év befejezéséig 23 élelmiszer önkiszolgáló áruda lesz Szegeden.

Délszláv könyvnapot rendeztek Deszken

Tegnap, szombaton délszláv könyvnapot rendeztek Deszken, abból az alkalomból, hogy Jugoszlávia és Magyarország között megkezdődött, illetve nagymértékben kiszélesedett a rendszeres könyv- és kiadványcsere. A MESZÖV ezzel a céllal rendezte ezt a gazdag programú könyvnapot, hogy a falu délszláv nyelvű lakosságával *megismertesse azokat a könyveket, amelyek a könyvcsere keretében eddig hazánkba kerültek.* A könyvnapon részt vett *Gyukity* Voja, a jugoszláv nagykövetség kulturális attaséja, *Zlokolica* Milos konzul, *dr. Mokuter* Iván, a Pécsi Tanárképző Főiskola szerb—horváth tanszékének vezetője, valamint a MESZÖV és a járási tanács több vezetője.

A könyvnap a község művelődési otthonának nagytermében rendezett *könyvkiállítás* megnyitásával kezdődött. Itt mintegy tízezer forint értékben, körülbelül 320 könyvet állítottak ki. A meghívott vendégek ezután a község délszláv és magyar kiadványokból álló *könyvtárát tekintették meg,* majd délután a községi tanács épületében *találkoztak* a falu vezetőivel, a deszki termelőszövetkezetek, a szanatórium, az iskola és a lakosság képviselőivel, s barátian beszélgettek a falu életének problémáiról.

Este hét óra után a művelődési otthon nagytermében *délszláv irodalmi est* kezdődött. Megnyitót *Radity* Velimir, a deszki földművesszövetkezet délszláv művészeti együttesének vezetője mondott. A műsorban dr. Mokuter Iván az új jugoszláv irodalomról, az új jugoszláv könyvkiadásról tartott előadást. A művészeti együttes tagjai a 19. és 20. századi szerb—horváth irodalom klasszikusainak alkotásaiból adtak elő. Szerepelt a műsorban az együttes tánccsoportja és tamburazenekara is. Különösen nagy sikert arattak a színjátszók *Nusics Gyanús egyén* című darabjából előadott részlettel, amely a harmincas évek bürokráciáját gúnyolja ki.

Ugyancsak tegnap este Magyarcsanádon, a községi művelődési otthonban nemzetiségi népgyűlés keretében *Sztevanovity* Milutin a *Narodne Novine* főszerkesztője beszélt a magyarországi délszláv lakosság helyzetéről.

Ezt követően a budapesti Központi Délszláv Táncegyüttes mutatta be műsorát.

Szeged a hazai lapokban

26.

HALÁSZ Árpád: Saját portánkon is nagytakarítást végzünk. *Népi Ellenőrzés,* 1962. október. (A Csongrád megyei népi ellenőrzési bizottság tapasztalataiból.)

Csongrád megyei rajztanárok kiállítása. *Rajztanítás,* 5. sz.

GERGELY Mihály: A tanyai kislány. *Kortárs,* november. (Karcolat.)

OSVÁTH Béla: Az utazás Szegeden. *Kortárs,* november. (Németh László vígjátékának bemutatójáról.)

(H): Szocialista brigádmozgalom egy tanácsi üzemben. Elsők akarunk lenni! *Tanácsok Lapja,* nov. 7. (A Szegedi Fémfeldolgozó és Finommechanikai Vállalatról.)

A fordító [Keresztury Dezső] az Egmontról. *Film, Színház, Muzsika,* nov. 9. (A szegedi bemutató kapcsán.)

Harminc üzemi iskola Szegeden. *Népszabadság,* nov. 14.

H. B.: Okuljanak a kezdők. *Ludas Matyi,* nov. 15. (Panasz a Hági főpincérére.)

Pettyeshátú búvár Vadvízországban. *Esti Hírlap,* nov. 16.

[CSERHALMI Imre]: Év végéig pótolják az elmaradást a Szegedi Textilművekben. *Népszabadság,* nov. 17.

Kitüntetéses doktorrá avatási ünnepség a szegedi egyetemen. *Népszabadság,* nov. 18.

BÁNFALVI József: A Szegedi Vasutas SE házatáján. *Népsport,* nov. 20.

(GYŐRI Imre): A kétfrontos harc tanulságai Csongrád megyében. *Népszabadság,* nov. 22. (Fölszólalás a VIII. kongresszuson.)

[CSERHALMI Imre]: Két vélemény a Szegedi Kenderfonóból. *Népszabadság,* nov. 23. (A VIII. kongresszusról.)

[CSILLAG István] (csillag): Egy Verdi-opera először Magyarországon. *Magyar Nemzet,* nov. 23. (A szicíliai vecsernye.)

Verdi-premier Szegeden. *Film, Színház, Muzsika,* nov. 23.

IJJAS Antal: Egy elomlott kor restaurátora. Beszélgetés Juhász Kálmánnal. *Új Ember,* nov. 25.

A Munka Vörös Zászló Érdemrendjével kitüntetett **Magyar Állami Népi Együttes**

1962. december 3-án, hétfőn délután fél 5 és este fél 8 órakor a SZEGEDI NEMZETI SZÍNHÁZBAN BEMUTATJA

FERGETEGES

című új műsorát.

MŰVÉSZETI VEZETŐ: RÁBAI MIKLÓS KOSSUTH-DÍJAS.

Jegyek előre válthatók: Színház jegyirodában, Kárász u. 15. sz. de. 10—4-ig, szombaton 10—2-ig. Tel.: 33-65, a színháznál du. 2-től, vasárnap 11—1-ig és du. fél 3-tól. Színházi helyár! S 78030